

Tisková zpráva

Volební model v říjnu 2019

- ⊙ Pokud by se v říjnu 2019 konaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, podle vlastního vyjádření by se jich zúčastnilo 60 % občanů ČR.
- ⊙ Volební model v této tiskové zprávě není předpovědí výsledků voleb, ale poskytuje pouze informaci o rozložení voličské podpory v době sběru dat. Výsledný volební model pracuje s pravděpodobností, zda respondent dorazí k volbám, a zohledňuje váhání voličů mezi více stranami.
- ⊙ Podle volebního modelu mělo v době sběru dat největší podporu hnutí ANO (33,5 %) následované s velkým odstupem Piráty (14 %) a ODS (13,5 %).
- ⊙ U hnutí ANO pozorujeme oproti září nárůst podpory, který je ovšem na hraně statistické významnosti. V případě hnutí SPD došlo k statisticky významnému poklesu podpory na úroveň z května tohoto roku. Významnější nárůst podpory SPD v září byl pravděpodobně způsoben výkyvem měření. U hnutí STAN došlo k mírnému poklesu podpory na hraně statistické významnosti. U ostatních stran nedošlo ke statisticky významným změnám.
- ⊙ U uskupení KDU-ČSL, SPD a TOP 09 nelze vzhledem k intervalům spolehlivosti a váhání voličů mezi politickými subjekty říci, zda by se na základě výsledků současného šetření do PSP ČR dostaly či nedostaly.

Zpracoval:

Matouš Pilnáček

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Tel.: 210 310 591

E-mail: matous.pilnacek@soc.cas.cz

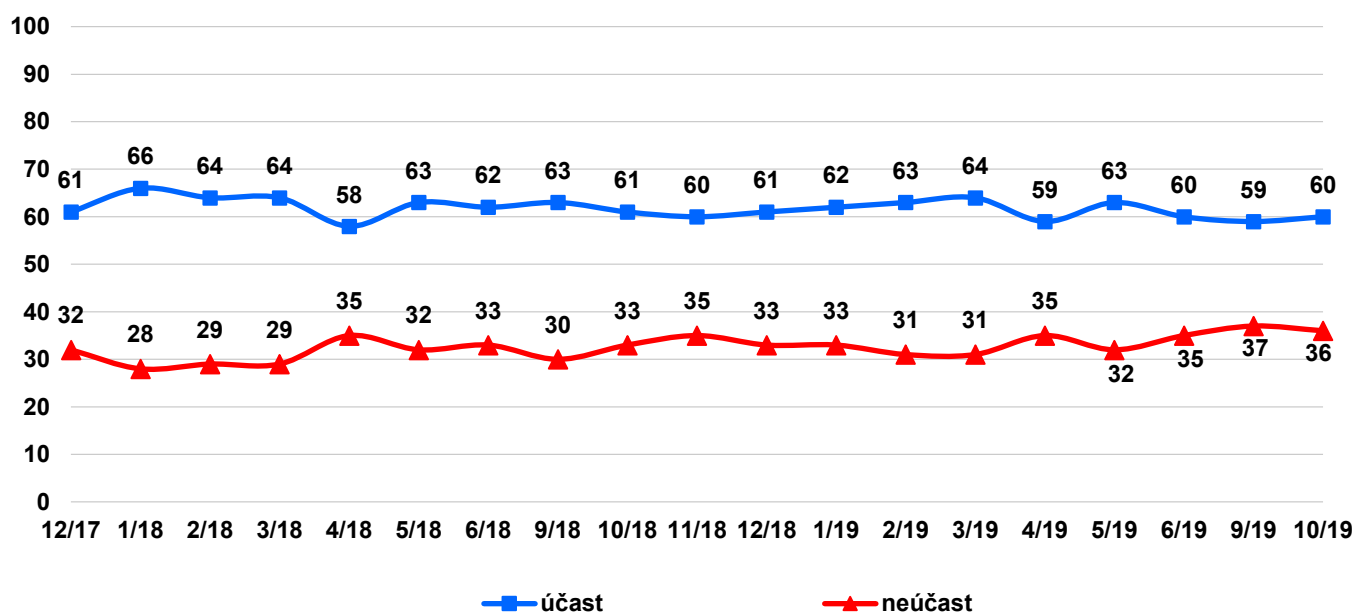
Na základě dohod iniciovaných sdružením výzkumných agentur SIMAR je v každé tiskové zprávě publikován volební model, který uvádí předpokládané rozložení podpory jednotlivým politickým stranám a hnutím ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v období konání výzkumu. Volební model je konstruován z naměřených údajů na základě otázek na volební účast, volbu strany a jistotu volby a zohledňuje váhání respondentů mezi více stranami. Dalším publikovaným údajem jsou stranické preference, které vypovídají o sympatiích k politickým stranám v souboru všech občanů s volebním oprávněním, tj. i těch, kteří k volbám nepůjdou, nebo nevědí, koho by volili.

I. ÚČAST VE VOLBÁCH

Všem dotazovaným s volebním právem, byla položena otázka týkající se volební účasti¹. Na otázku odpovědělo kladně 60 % dotázaných („rozhodně ano“ 35 % a „spíše ano“ 25 %), 36 % záporně („spíše ne“ 10 %, „rozhodně ne“ 26 %). Zbytek dotázaných (4 %) zvolil odpověď „nevím“. Podle získaných dat je deklarovaná volební účast srovnatelná s reálnou účastí v parlamentních volbách v říjnu 2017 (60,8 %).

¹ Znění otázky: „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

Graf 1: Deklarovaná volební účast – časové srovnání (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „účast“ zahrnuje součet podílů „rozhodně ano“ a „spíše ano“, kategorie „neúčast“ je součtem podílů „spíše ne“ a „rozhodně ne“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR., Naše společnost, respondenti starší 18 let, osobní rozhovor.

II. VOLEBNÍ MODEL

Volební model simuluje rozvržení voličských hlasů v hypotetických volbách. **Volební model není předpovědí výsledků voleb, ale poskytuje pouze informaci o rozložení voličské podpory v době sběru dat.** Volební model je konstruován na základě otázek na volební účast², volbu strany³, jistotu volby⁴ a zohledňuje váhání respondentů mezi více stranami⁵.

Do modelu vstupují respondenti na základě **deklarované volební účasti** vždy s vahou podle zvolené odpovědi. Každý respondent má tedy podle své odpovědi přiřazen koeficient vyjadřující pravděpodobnost účasti ve volbách, se kterým vstupuje do volebního modelu. Osoby, které zvolily odpověď „rozhodně ano“ mají pravděpodobnost 100 %, „spíše ano“ 75 %, „spíše ne“ a „nevím“ 25 %. U respondentů, kteří zvolili možnost „rozhodně ne“, předpokládáme nulovou pravděpodobnost účasti a na otázku na volbu strany již neodpovídají.

Všem dotázaným s volebním právem, kteří účast ve volbách nevyloučili, byla položena otevřená otázka (bez použití seznamu politických stran) mapující, kterou **stranu by dotázaní volili** za předpokladu, že k volbám půjdou. Pokud respondent jmenoval stranu, byla mu předložena další otázka ohledně jistoty jeho volby. Pokud si respondent nebyl zcela jist svou volbou nebo nevedl žádnou konkrétní stranu, byla mu nabídnuta otázka, ve které mohl uvést další, maximálně však dvě zvažované strany.

Respondent, který v otevřené otázce jmenuje konkrétní stranu, je dotázán na **jistotu volby této strany**. Pokud si je dotazovaný „zcela jistý“ svou volbou, je mu přiřazena pravděpodobnost 100 %, že bude volit právě tuto politickou stranu nebo hnutí. Pokud si je „skoro jistý“, má první jmenovaná strana pravděpodobnost 80 %, a zbylých 20 % se rozdělí mezi maximálně další dvě jmenované strany. U odpovědi „nepříliš jistý“ má první jmenovaná strana 50 % pravděpodobnost a v případě odpovědi „vůbec si není jistý“ 33 % pravděpodobnost. Obecně řečeno, pokud

² Znění otázky: „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

³ Znění otázky: „Pokud byste k volbám šel, kterou stranu byste volil?“ (otevřená otázka)

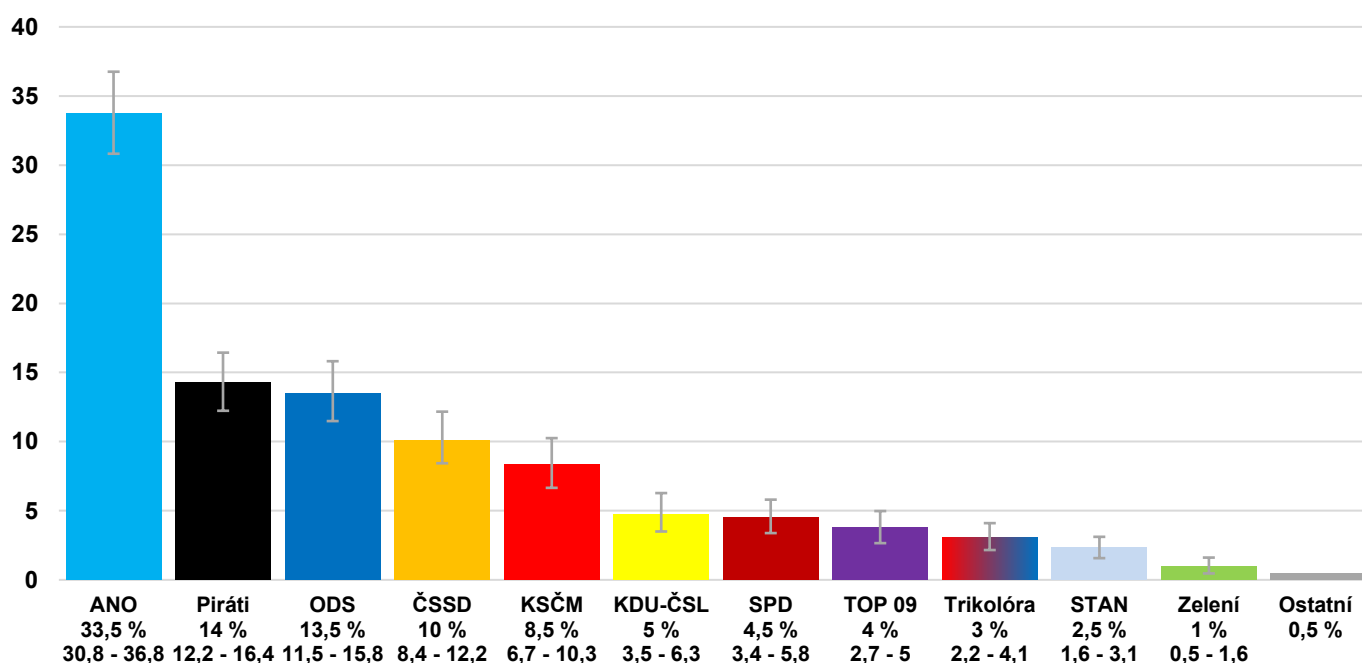
⁴ Znění otázky: „Nakolik jste si jistý, že byste volil právě tuto stranu? Zcela jistý, skoro jistý, nepříliš jistý, vůbec si nejste jistý.“

⁵ Znění otázky: „Vzhledem k tomu, že si nejste svou volbou zcela jistý, jaké (další) strany byste zvažoval?“ (otevřená otázka, možnost uvést až dvě strany)

respondent vyjádří jakoukoliv nejistotu ohledně volby strany, kterou jmenoval, je jeho hlas rozdělen mezi všechny jím uvedené strany v daném poměru. Pokud respondent neuvedl v první otázce žádnou stranu, mají všechny strany uvedené při doptávání 33 % pravděpodobnost.

V grafu 2 je zobrazen aktuální volební model konstruovaný na základě výše popsaných proměnných a postupů. Do volebního modelu vstupuje v říjnu 2019 celkový počet 689 respondentů. Šedé úsečky v grafu 2 a rozsahy uvedené pod názvy stran vyjadřují intervaly spolehlivosti jednotlivých výsledků na hladině 95 %. Znamená to tedy, že pokud bychom se dotázali celé populace, a nikoliv jen výběrového souboru, podpora jednotlivých politických stran by se s pravděpodobností 95 % nacházela v tomto rozmezí. Pro podrobnější informace o intervalech spolehlivosti viz slovníček pojmů na konci tiskové zprávy.

Graf 2: Volební model – říjen 2019 (v %)

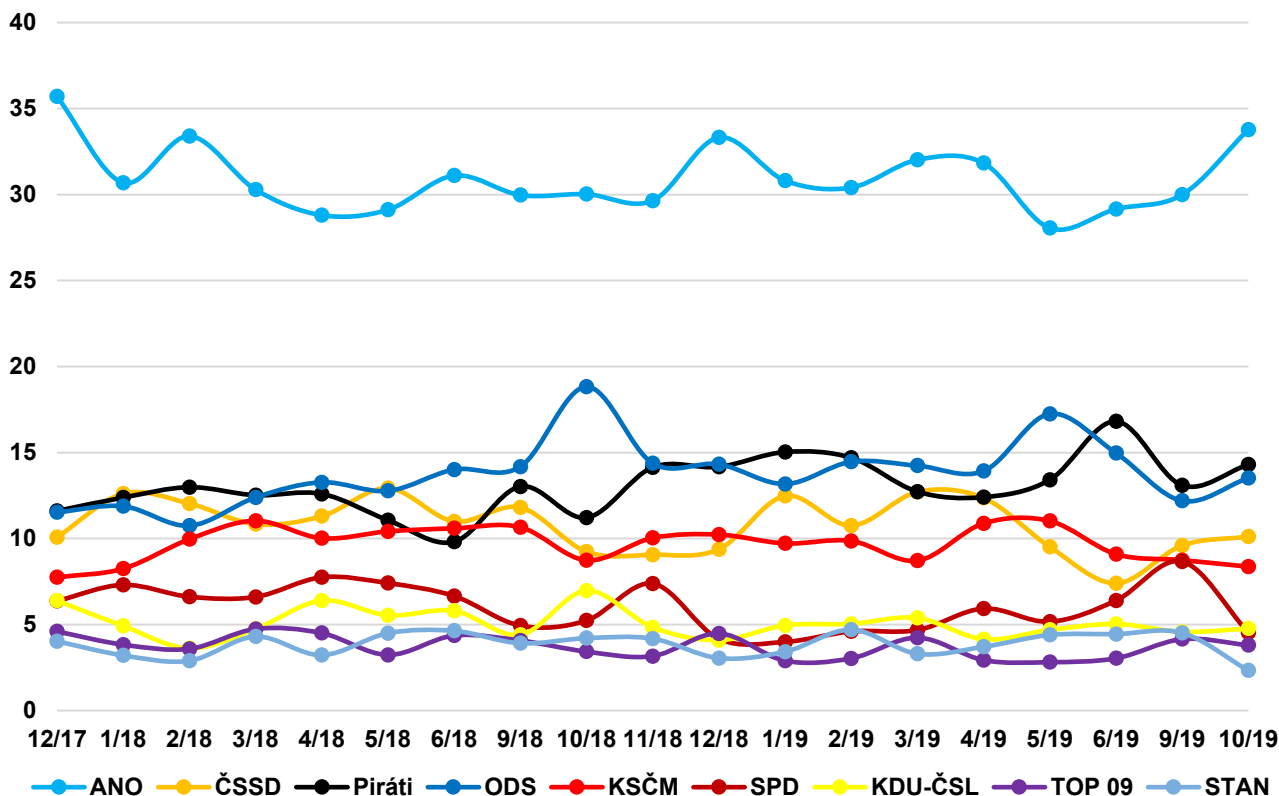
Pozn.: V grafu jsou uvedeny pouze politické strany, jejichž podpora ve volebním modelu dosahuje alespoň 1 %, strany s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „Ostatní“. S výjimkou jednotek respondentů, kteří uvedli strany a hnutí Svobodní, SPOZ, Jednotní – alternativa pro patrioty (JAP) a Severočeši.cz nebyl žádný další politický subjekt jmenován.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 10. 2019, do modelu vstupuje 689 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor, data vážená koeficientem volební účasti a jistoty volby strany.

V grafu 3 lze vidět vývoj volebního modelu za všechna měření v tomto volebním období. U hnutí ANO pozorujeme oproti září mírný nárůst podpory, který je ovšem na hraně statistické významnosti. V případě hnutí SPD došlo k statisticky významnému poklesu podpory na úroveň z května tohoto roku. Významnější nárůst podpory SPD v září byl pravděpodobně způsoben výkyvem měření. U hnutí STAN došlo k mírnému poklesu podpory na hraně statistické významnosti. U ostatních stran nedošlo ke statisticky významným změnám.

U uskupení KDU-ČSL, SPD a TOP 09 nelze vzhledem k intervalům spolehlivosti a váhání voličů mezi politickými subjekty říci, zda by se na základě výsledků současného šetření do PSP ČR dostaly či nedostaly.

Graf 3: Volební model – časové srovnání (v %)

Pozn.: Interaktivní verzi grafu naleznete na cvvmapp.soc.cas.cz.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, respondenti starší 18 let, osobní rozhovor, data vážená koeficientem volební účasti a jistoty volby strany.

III. STRANICKÉ PREFERENCE

Doplňujícím údajem jsou stranické preference, které představují aktuální rozložení sympatií k politickým stranám v celé společnosti a nelze je zaměňovat s volebním modelem nebo předpovědí reálného volebního chování, resp. volební prognózou. Při interpretaci stranických preferencí je nutno brát zřetel na to, že do souboru je zahrnuta i více než čtvrtina populace, která k žádné straně neinklinuje, případně není ochotna zúčastnit se voleb. Stranické preference vycházejí z otevřené otázky ohledně volby strany⁶ položené všem respondentům, kteří nevylučují účast u voleb, a z otázky na volební účast.⁷

Tabulka 1: Stranické preference – říjen 2019 (v %)

ANO	Piráti	ODS	ČSSD	KSCM	SPD	KDU-ČSL	TOP 09	Trikolóra	STAN	Zelení	Svobodní	Jiná strana	Neví / ostatní výroky	Rozhodně nepůjde k volbám / žádná strana
22,5	11	9	7	5	3,5	3,5	2,5	2	1	0,5	0,5	0,5	5,5	26

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. - 20. 10. 2019, 974 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

⁶ Znění otázky: „Pokud byste k volbám šel, kterou stranu byste volil?“ (otevřená otázka)

⁷ Znění otázky: „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 20. 10. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1021</i>
<i>Počet dotázaných s volebním právem:</i>	<i>991</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>177</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.1; PV.4, PV.190, PV.191aa, PV.191ab, PV.191a, PV.191b</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pv191101</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. listopadu 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Matouš Pilnáček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr – takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Interval spolehlivosti – vyjadřuje velikost výběrové chyby, která je způsobena skutečností, že nebyla dotazovaná celá populace, ale pouze její část. Interval spolehlivosti na hladině 95 % zobrazuje rozsah, ve kterém by se s pravděpodobností 95 % nacházel výsledek strany, kdybychom se dotázali celé populace. Výběrovou chybu lze vyčíslit pouze pro výběry, u kterých známe pravděpodobnost vstupu jednotlivců do výběru (například jednoduchý náhodný výběr). U kvótního výběru bohužel tyto pravděpodobnosti nejsou známy, takže rozsahy intervalů jsou pouze orientační. Pro co největší přiblížení reálné hodnotě výběrové chyby je pro výpočet intervalu spolehlivosti využita metoda bootstrappingu s 1 000 opakování, která zohledňuje metodu kvótního výběru. Interval spolehlivosti zobrazuje pouze výběrovou chybu a nezahrnuje další druhy chyb, které mohou být ve výběrovém šetření přítomny.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]